

22. 4. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové nařízení Brusel I bis - změny právní úpravy

Dne 10. ledna 2015 nabylo účinnosti nové nařízení Evropské unie upravující mezinárodní příslušnost civilních soudů a uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanskoprávních a obchodních věcech[1]. Toto nařízení je přepracovaným zněním „nařízení Brusel I“[2], které upravovalo problematiku mezinárodní příslušnosti soudů a volného pohybu soudních rozhodnutí do výše uvedeného data. K revizi nařízení Brusel I bylo Komisí Evropské unie přistoupeno především z důvodu efektivnějšího uplatňování nařízení a zjednodušení volného pohybu soudních rozhodnutí.[3] Nové nařízení je odbornou veřejností označováno jako „nařízení Brusel I bis“.

Nařízení Brusel I bis nepřináší zcela novou koncepci právní úpravy jako celku, spíše v návaznosti na zprávu Komise EU ze dne 21.4.2009 o provádění nařízení Brusel I úpravu dílčích otázek zpřesňuje či zjednodušuje. Změny se významněji dotkly části nařízení upravující uznání a výkon soudních rozhodnutí než části nařízení o mezinárodní příslušnosti.

Na první pohled nejzřetelnější změnou spojenou s přijetím nařízení Brusel I bis je přečíslování jednotlivých ustanovení původního nařízení Brusel I. V úvodních ustanoveních totiž přibyla oproti původnímu nařízení Brusel I výkladová ustanovení, která byla zařazena do nových čl. 2 a čl. 3 nařízení Brusel I bis. V důsledku zavedení těchto legislativních zkratk jsou zejména ve vztahu k části nařízení Brusel I bis týkající se mezinárodní příslušnosti soudů ostatní ustanovení původního nařízení Brusel I nově upravena v člancích označených číslem v zásadě o dvě čísla vyšším než v původním nařízení. Tuto zdánlivě pouze estetickou změnu je nutno mít vždy na paměti při vyhledávání relevantní judikatury Soudního dvora Evropské unie či jiných výkladových textů.

Pokud se týká časové působnosti nového nařízení Brusel I bis, dle čl. 66 nařízení Brusel I bis se tímto nařízením řídí soudní řízení zahájená a veřejné listiny vypracované 10. ledna 2015 a později. Řízení zahájená dříve se pak řídí původním nařízením Brusel I. Výjimkou jsou ust. čl. 75 a čl. 76 nařízení Brusel I bis, která jsou účinná již od 10.1.2014. Tato ustanovení se však týkají toliko informačních povinností členských států a Komise EU.

Nařízení Brusel I bis v porovnání se svým předchůdcem ve vícero případech vystupuje jako nařízení s univerzální osobní působností. V části týkající se mezinárodní příslušnosti stále platí zásada, že osobní působnost nařízení je dána pouze tehdy, má-li žalovaný domicil v některém z členských států EU. Nařízení Brusel I bis však výjimky z této zásady rozšířilo.

Vedle již existujících výjimek zakotvených v čl. 22 a čl. 9 odst. 2 původního nařízení Brusel I[4] není domicil žalovaného v některém z členských států Evropské unie vyžadován v případě prorogační dohody dle čl. 25 nařízení Brusel I bis, kdy nově mohou strany sjednat pravomoc soudu členského státu, aniž by kterákoli ze stran měla bydliště v Evropské unii. Domicil žalovaného v členském státě Evropské unie není rovněž nově vyžadován v případě vztahů se spotřebitelem a pracovněprávních vztahů. Ustanovení čl. 18 odst. 1 a čl. 21 odst. 2 nařízení Brusel I bis totiž posilují ochranu slabších smluvních stran, spotřebitelů a zaměstnanců, tím, že žalovaný dodavatel či zaměstnavatel nemusí mít bydliště v některém z členských států Evropské unie.

V části týkající se uznání a výkonu soudních rozhodnutí není osobní působnost, a tedy ani bydliště žalovaného, relevantní, když mezinárodní prvek musí spočívat toliko v tom, že soudní rozhodnutí bylo vydáno v jiném členském státě.

Změna nastala i v oblasti územní působnosti nařízení, neboť Dánsko prozatím neuzavřelo s EU dohodu, jíž se zavazuje k aplikaci nového nařízení. Dánské soudy tak budou nadále v řízeních jimi vedených aplikovat původní nařízení Brusel I.

Snad nejvýznamnější věcnou změnou je vypuštění prohlášení vykonatelnosti. Výkon soudních rozhodnutí v režimu nařízení Brusel I bis tak nově nevyžaduje konání řízení o prohlášení vykonatelnosti soudního rozhodnutí,[5] tzv. exequatur. Fázemi řízení nutnými k výkonu cizího soudního rozhodnutí nadále zůstávají pouze uznání a výkon. Uznání rozhodnutí je stejně jako za účinnosti původního nařízení Brusel I automatické. Důvody pro neuznání, jejichž naplnění bývalo důvodem pro zrušení rozhodnutí o prohlášení vykonatelnosti cizího soudního rozhodnutí, zůstaly zachovány v čl. 45 nařízení Brusel I bis. Tyto důvody však lze nově uplatnit až v rámci vykonávacího řízení. Důvody pro odmítnutí vykonatelnosti se pak zachovaly, nově je však lze uplatnit jen jako důvody odmítnutí výkonu.

Další významnou změnou oproti původnímu nařízení Brusel I je výslovná úprava litispendence ve vztahu k soudům nečlenských států. Tato nová úprava je zakotvena v čl. 33 a 34 nařízení Brusel I bis a je koncipována jako možnost soudu členského státu za určitých podmínek řízení přerušit. Dosavadní úprava pak byla precizována, když (mimo jiné) bylo v návaznosti na nekalou praxi vzniklou v praxi nazývanou „italské torpedo“ v článku 31 odst. 2 nařízení Brusel I bis zakotveno nové pravidlo, že řízení konané u soudu členského státu na základě prorogační dohody má vždy přednost před řízením konaným před soudem jiného členského státu, tj. bez ohledu na to, které řízení bylo zahájeno dříve.

Mgr. Martina Šindelková,
advokátní koncipientka

[HSP & Partners advokátní kancelář v.o.s.](#)

Čechova 2
750 02 Přerov

Tel.: +420 581 282 200

Fax: +420 581 222 222

e-mail: ak@akhsp.cz

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění) (dále jen „nařízení Brusel I bis“

[2] Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „nařízení Brusel I“)

[3] Odst. 1 preambule nařízení Brusel I bis

[4] Tato ustanovení jsou nyní zakotvena v čl. 24 a v čl. 11 odst. 2 nařízení Brusel I bis

[5] čl. 39 nařízení Brusel I bis

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak nastavit smlouvy s dodavateli podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Vada koupené věci – kdy zjištěné nedostatky zakládají kupujícímu práva z vadného plnění a kdy nikoliv?](#)
- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamace vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní – institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)